

Truyện Ngắn Bạch Liên

Hủ Tiếu Gõ

Hai thanh gõ phát ra âm điệu
Tiếng giòn tan kỳ diệu êm tai
Nhịp nhàng đều đặn đôi tay
Thay lời mời mọc những ai đang chờ
*

Nồi hé nắp khói mờ bay bổng
Lén chui vào bụng rỗng đang kêu
Cồn cào cảm thấy đói meo
Vội vàng đứng dậy, réo theo...ời ời
*

Này em nhỏ ơi...hủ tiếu gõ
Nhìn ra ngoài đầu ngõ gọi nhanh
Cho tô mì nhỏ nhiều hành
Dầu mè vài giọt trông tránh ngát thơm
*

Thêm miếng bánh phồng tôm chiên béo
Hai vắt mì xiên xéo khoanh tròn
Nước lèo nóng hổi ngọt ngon
Dầu hào nức mũi...vậy còn đợi chi
*

Cầm đôi đũa nhâm nhi thoải mái
Hồn lâng lâng sáng khoái quên đời
Bao năm lưu lạc xứ người
Nhớ hoài hủ tiếu gõ...trời quê xưa

Sài Gòn ơi! Làm sao tôi có thể quên cho được những gióng gánh hàng rong dạo quanh khu phố? Những bước chân trĩu nặng vai oằn với hai thúng tròn chất đầy, đong đưa theo từng cái nhấc bổng của gót chân chai sạm, in cất lằn nét rằn ri vào mảng da gót dầy cộm. Vết chàm nắn nốt màu thời gian trải qua bao mùa mưa nắng tảo tần, buôn bán nuôi đàn con thơ dại. Vậy mà tấm thân gầy gò của các bà mẹ vẫn nhẹ lướt, bay vút như tờ bông trên các nẻo đường chằng chịt. Những đêm mưa thưa hay nặng hạt, nhiều người đã êm ấm cuộn mình trong chăn. Đôi mắt thiêm thiếp, cố dỗ giấc ngủ cho sáng mai thức sớm. Vậy mà biết bao bà mẹ hiền vẫn khòm lưng gồng gánh, chịu khó len lách vào ngõ hẻm trong các lối đi nhỏ xiêu chặt chội, hầu có thêm khách ưa thích món ăn, mà mình đang lãnh lót gọi mời.

Nhắc đến Sài Gòn thì ôi thôi, cả một bầu trời nhớ thương của những món ăn tuyệt vời, tạo nên tên tuổi riêng biệt của từng góc phố. Hương vị đậm đà quán quện theo mảnh đời thanh xuân của các cô cậu học trò cấp sách đến trường. Vài món xa xưa, từ khi tôi còn là bé con thích ăn quà vặt, hấp dẫn chi lạ nên vẫn chưa quên! Món nào cũng có cái ngon riêng, kêu gọi thèm thường cho từng buổi sáng, trưa hè và chiều tối. Thí dụ như, buổi sáng có xôi, bánh cuốn, bánh mì thịt... Trưa hè thì có đủ thứ chè, sương sa hột lựu...nước dừa béo sệt thơm ngút mây xanh. Bầu trời sập tối thì chao ơi, thường là những món nóng hổi bốc khói, cốt ý chiêu dụ bao tử, như nem nướng, phở... làm mê mẩn hồn người. Tôi thiết nghĩ, là người tha hương sống đời lưu vong, không ai mà không nhớ mấy món ăn tôi vừa kể trên. Nhất là, ai đó có sở thích la cà, thích ngồi xì xụp bên gióng gánh vỉa hè. Hoặc trong những cái lều sạp nho nhỏ với chục cái ghé đầu có thể xếp gọn gàng, nằm vây quanh vài cái bàn tum hùm, chỉ vừa đủ rộng cho chai nước mắm, hủ ớt, đĩa rau giá...

Khắp phố Sài Gòn, món ăn nào cũng hấp dẫn, bắt mắt không thể nào chê được cho dù là món xôi dễ nấu, hay món mặn nồng nặc với ớt cay sặc sụa. Bún bò Huế, hủ tiếu sa tế...Giống bánh là vật dụng đơn sơ nên giá cả cũng bình dân, mua cũng không nhiều tiền lắm. Đây là sản phẩm tiểu công nghệ mà vật liệu chỉ là mây, tre, nứa được đan bằng tay. Mặc tiền nhiều hơn chút xíu để làm phương tiện mua bán, đó là xe ba bánh đẩy trên đường lộ. Thí dụ như:

- Xe bán cháo huyết với giò cháo quẩy giòn rụm. Chú Pa người Hoa ngân nga giọng rao....H..u..yế..t.....
- Xe bán mía hấp hâm hấp nóng với tiếng rao cao vút...M..í..a.....
- Xe bán phở bốc lộn khói loãng ngoằn từ cái nồi xí quách xương bò, đã được hầm rục, nấu chín như.

Hương thơm ngào ngạt hòa quyện cùng lời mời nhừa nhựa của bác trai người Bắc...P..h..ở.....

Những đêm trời thanh gió mát thì phố xá càng thêm ồn ào, tấp nập. Ngàn vì sao trên bầu trời đen tuyền rộng rành lấp lánh, rủ rê vàng trắng:

Chị Hằng Nga mau mau vén màn mây, ngắm nhìn xuống dương gian để thấy người ưa thích ăn khuya, ló nhố ngời loanh quanh các gánh hàng rong. Đôi mắt mê man nhìn chăm chặp vào tô đĩa...ngay trước mặt. Cử chỉ say xưa tận hưởng hương vị cuộc đời, xì xụp các món ăn đậm đà tình quê

Trong Khoảng Khắc Này

ở một kho chứa hàng.

Nhìn chuyến xe lửa xinh-xịch lăn bánh trên đường sắt, uốn lượn chạy xuyên qua các con đường hầm âm u, bao trùm bởi bóng tối, thân dài thon thả, kết nối nhiều toa ráp lại. Hình ảnh chuyến tàu đêm một mình đơn độc vượt không gian, và chạy theo thời gian này làm tôi liên tưởng đến hành trình làm người.

Mỗi toa xe lửa chứa đựng những hàng hóa khác nhau. Có toa chở người với bao tiếng cười nói nhón nhao. Có toa chở than củi chất đầy bụi bặm mịn mù. Khi xe lửa đến một sân ga nào đó thì hàng hóa của toa đó lần lượt được bốc dỡ xuống. Người ta sẽ đi xuống ở sân ga hành khách có nhiều cây xanh, hoa cỏ tốt tươi mà không thể đi xuống

Tôi mạo muội ví chuyến xe lửa như một chuyến xe đời người. Mỗi một toa là một chặng đường đời khác nhau. Tuổi ấu thơ là một toa hồn nhiên, không vướng bụi trần. Chặng đời nên thơ của tuổi xuân xanh là toa ươm nhiều mộng mơ vàng son. Chặng đường ở cuối đời là toa tịnh tâm, nhàn hạ. Ở nhà ga ngừng nghỉ này, con người sẽ không còn thích bon chen, hiềm khích. Họ cố tìm bình an trong thú tiêu khiển an nhàn.

Chúng ta đang vào giữa tháng năm. Mùa hè nóng cháy sẽ tiếp nối mùa xuân. Tia nắng chói chang sẽ làm bung nở ngàn cánh hoa muôn sắc. Ngàn tia nắng nồng nàn, sưởi ấm con tim son trẻ bằng những giấc mơ tuyệt diệu cho tương lai. Là con người, ai cũng phải bước lên chuyến xe đời, lăn bánh theo dòng thời gian. Con đường lượn khúc ngoằn ngoèo chất đầy gai góc, là những hầm tối xuyên núi. Hay phẳng lặng êm đềm khi chạy dọc theo bờ biển mát lạnh, xanh mơ. Từ đó đôi chân của ta sẽ dạn dày hơn để bước xuống sân đời bằng những bước chân cứng cáp hơn khi dẫm lên sỏi cứng đá mềm. Tất cả niềm vui hay nỗi buồn đều tùy thuộc vào số mệnh của từng vì sao khi ta vừa mở mắt chào đời. Cuộc đời sẽ long lanh chiếu sáng hay nhạt nhòa bạc phận.

Sau chuỗi ngày bôn ba vạn nẻo, vào thời điểm chín mùi của một khoảnh khắc nào đó, vòng bánh lăn cũng sẽ mệt mỏi và dừng hẳn lại. Ngồi bên lề cuộc đời với tâm tư lắng đọng, ta thẩn thờ nhìn băng qua. Ta tư lự đếm những thăng trầm đang cạn hẹp ngổn ngang, hòa lẫn niềm vui cùng hy vọng đang trùng lấp theo dòng đời cuộn chảy. Là con người, ai cũng mong đợi được đi trên chuyến xe bình an, không hụt hẫng chơi vơi. Nếu may mắn, chúng ta hạnh phúc biết dường nào. Còn nếu không may, ta phải đi trên chuyến xe gập ghềnh nhiều hố sâu. Nếu có lỡ vấp ngã, chúng ta không nên buồn nản mà phải đứng dậy, vươn lên. Tôi mạo muội ví một chặng đường đời như một toa nhỏ trong nhiều toa của một chuyến xe. Khi xe lửa vừa rời sân ga cho dù nơi đó có buồn tênh thăm sầu ra sao, thì những toa khác vẫn phải tiếp tục lăn quay theo dòng chảy của hành

trình cho đến sân ga kế tiếp. Và... cuối cùng. Toa nhỏ này không thể tách rời ra khỏi tuyến đường đang bồn ba vượt qua bao đồi núi chập chùng.

Từ lúc ta đón nhận hơi thở đầu đời, ta có bổn phận phải duy trì hơi thở mà tạo hóa ban tặng cho mình, phải cố duy trì hơi thở này cho đến ngày ta từ giã trần gian. Đời người dằng dẳng dài như chuyến xe lửa âm thầm vượt bóng đêm với bao thăng trầm gai góc trong trường đời. Tôi mạo muội ví, cuộc đời lận hụp giống như sân chơi hỷ nộ ái lạc, như trường giang dậy sóng mà ta phải chèo chống do chính bản thân mình. Sau bao ngày lăn xoáy ngọt ngào hay cay đắng, ta sẽ tìm được sân ga thích hợp để dừng chân. Nơi đây, hạnh phúc cuối đời chắc hẳn sẽ long lanh ngời sáng trong khoảnh khắc này.

*Thuyền con yên đậu ở đầu sông
Ngày ngày xuôi ngược nước lớn, ròng
Bão đời đưa đẩy thuyền xa bến
Lặng lẽ xa luân bến cuối sông
Thuyền con yêu mãi một dòng sông
Đi đâu quanh quẩn cũng quay vòng
Dòng đời gầy khúc không cho đậu
Đành bỏ bờ xưa, khóc tím lòng*

Giếng Nước

Miền Tây đồng bằng sông Cửu Long, không nơi nào thiếu vắng hình ảnh cái giếng. Giếng nước miệt vườn được người dân trân quý như một phần gia tài thiên nhiên mà trời cao ban tặng cho làng xóm miền quê thôn dã. Vào những năm tháng xa xưa xa xưa, khi đời sống còn thô sơ, nghèo nàn, nền văn minh chưa xuất hiện. Con người chân chất chỉ biết cặm cụi, cong lưng, bỏ công ra đào sâu địa điểm cho dấu hiệu có thủy mạch. Phía dưới bề mặt của lớp vỏ đá sỏi bao quanh quả địa cầu, thường xuất hiện làn nước ngầm đang âm thầm miệt mài luân lưu. Dòng nước ẩn kín sâu thẳm liên tục di động, xuyên suốt không gian xa lạ trong lòng trái đất.

Nơi nào có ruộng lúa thì mực nước luôn dâng trào lên miệng giếng. Đó là luồng nước ngọt ngào từ các sông ngòi dài, rộng thênh thang, làm xương sườn gầy dựng nên miền đồng bằng phì nhiêu màu mỡ. Nước sông có đặc tánh là đi hoang, lan tràn khắp nơi theo từng khe kẽ ruộng đồng. Cũng như vậy mạch nước nhỏ nhỏ âm thầm len lén vun đầy cái ao. Hoặc là, khi gặp bất cứ cái giếng nào trên hành trình mình phiêu bồng. Giếng lúc nào cũng êm thấm như cô nàng nhu mì, e thẹn mong chờ anh Nước lãng tử từ miền xa xăm. Chàng trai yêu thiên nhiên. ưa thích lang thang khắp bốn phương trời theo ước nguyện, tang bồng hồ thi. Mỗi khi đi ngang qua vùng trời nào đều ghé thăm cái bến đậu êm đềm. Cô nàng Giếng ngoan hiền chờ đợi sẵn với nhiều giống gánh treo móc đôi thùng thiếc ở hai đầu. Người đứng bên trên vui cười, thả từng xô trống rỗng từ trên bờ đất cao.

Nước trong giếng sâu là lượng nước ngọt ngào. Có nơi trong veo, có nơi pha chút phèn đục do sinh sệt hòa tan. Dân làng khi kéo xô nước lên, hai vai oằn đôi gióng gánh, liền tất tả đi thoăn thoắt về đến nhà. Vội vàng đổ ra, chứa trong thùng cao lớn, hoặc lu, hũ, ằng bằng đất sét nung. Việc nấu nướng, tắm rửa, rất cần lượng nước sạch trong. Họ thường dùng phèn chua, chà sát vào vách ằng chứa để lóng phần sinh ngẫu đục này. Lớp phèn vàng nâu từ từ lắng đọng dưới đáy, cho ta phần nước sạch bên trên.

Dòng đời gầy khúc bất chợt, hàng trăm ngàn người trôi giạt xa quê, tưởng chừng xa luôn cái giếng nước bình dị thân quen. Hình ảnh giếng nước in sâu trong tâm khảm của những mảnh đời trốn chạy, rời xa quê mẹ vào những đêm khuya thanh vắng mà không ai dám nói lời từ giã cũng như không ai dám hẹn ngày trở về. Nhưng

may thay, khi đặt chân lên vòm trời tự do, tôi tìm thấy cái giếng trên hòn đảo huyền thoại. Khúc quanh xa xứ đi tìm vàng sáng cho tương lai, vài cái giếng nhân ái được mọc lên trên đảo do thời cuộc. Giếng Bidong đã cho thuyền nhân những xô nước ân tình trong thời gian quốc gia Mã Lai mở cửa, dung chứa mấy trăm ngàn người rời xa quê hương của mình. Họ chấp nhận mọi gian nguy, không ai biết được ngày mai sống chết ra sao. Tắm thân tươi tã rã rời đến xin tạm trú trên hòn đảo bao dung. Những căn nhà sàn bằng cây thô sơ, được dàn dựng sơ sài trong dáng vẻ xiêu vẹo. Tuy ọp ẹp nhưng tình thâm luôn dành cho những con người được trời cao cứu mạng, cho họ sống sót trong đường tơ kẽ tóc, sau lần lặn hụp cưỡi sóng đại dương. Họ đã liều mình trải qua một lần sinh tử, lênh đênh trên những cuộn sóng bạc đầu. Chập chùng sóng vỗ ngày đêm, hung bạo gào thét và luôn hăm he hù dọa nhấn chìm chiếc lá gỗ đầy thương tích, tàn tạ tật nguyên. Quá thảm thương và tội nghiệp!

Chiều chiều trên đảo xa xăm, nhiều người túm năm tụm ba chung quanh miệng giếng. Người thì xách nước lên xối tắm sau một ngày lặn lội bắt cá, bán cho người quen loanh quanh, kiếm chút tiền mua tem thơ gửi về gia đình. Nhiều chị gái ngồi giặt quần áo, không ngừng xí xô và kể lể cho nhau nghe những chuyện ghe vờ cập bến với những câu chuyện đầy thương tâm. Cũng như tình trạng định cư của mình...

Nhắc đến hình ảnh chiều tà trên Bidong, tôi chưa quên mẩu chuyện nho nhỏ về một anh ở Nha Trang. Nhờ cách phát âm, tôi có thể đoán, vì anh không có giọng Sài Gòn. Anh xăng xái kéo nước và mang vào căn lều của anh đang trú ngụ. Thấy tôi đứng loay hoay, chờ anh xong để tới phiên mình mượn cái thùng. Hơn nữa, có lẽ anh nhìn thấy bộ dạng lá cỏ của tôi, chắc không kham nổi thùng nước nặng trình trịch này đâu, khi phải cần sức kéo lên. Anh lệ làng cười giòn tan, và nói:

- Chị cần nước không? Tôi xách cho chị vài thùng.

Tôi đang lơ ngơ nhìn băng quơ, bỗng nghe anh nói mà mừng trong bụng. Vì từ ngày lên đảo tới giờ, tôi may mắn được các em trẻ ở chung chòi, xách nước đầy lu cho tôi xài hoài. Hôm nay là lần đầu tiên, tôi lui cui xách thử, xem sao.

- Thiệt hả anh? Cám ơn anh nhiều nghe. Tôi chưa bao giờ xách nước giếng lần nào trong đời hết.

Tôi ngồi gần cái bàn lụp xụp trước căn lều, chăm chú coi anh kéo thùng nước lên. Khi đổ đầy cái thùng lớn trong chòi của tôi xong, anh đứng loanh quanh gần cái bàn. Trên gương mặt tươi vui in hằn nét rạng rỡ, anh tí lia kể chuyện anh bắt cá ra sao. Anh hăm hở khoe:

- Hôm nay tôi bắt nhiều cá lắm, kiếm được chút đỉnh dần túi. Tôi giữ lại hai con, chị đem một con về nấu ăn đi.

- Anh biết bắt cá. Sao giỏi vậy? Nhưng tôi không biết làm cá anh ơi!

- Chị đừng lo, tôi làm sạch hết rồi. Tôi ở miền biển mà chị. Ngày nào cũng tắm biển và bắt cá nên quen rồi.

Cũng nhờ tào lao chuyện trời mây nước nên tôi mới biết anh ở Nha Trang. Cám ơn đời cho tôi gặp những con người hiền lành, tánh tình cởi mở vui vẻ với trái tim hiền hòa. Những ngày hít thở không khí tự do trên hòn đảo nhân ái, hình như mọi người đã từng trải qua cơn sinh tử với trùng khơi, đều có góc nhìn nhân sinh quan quãng đại. Họ luôn trân quý bầu trời tự do, tạ tội nguyện mơ ước là mình khoác vào kiếp nhân sinh mới. Nhất là, được uống từng giọt mật tình người chân thật. Bề trên, trời cao linh thiêng ban phước lành đã dang tay cứu mạng cho những con người tay không tác sát, dám liều lĩnh cưỡi sóng đại dương đi tìm tương lai. Biết bao quốc gia nhân ái cho chiếc ghe cây bé nhỏ, có cơ hội hồi sinh, đổi đời. Thật là vô giá và muôn vàn tri ân.

Cuộc đời không phải là một cuộc đua. Nó là một hành trình để chúng ta từng bước chiêm nghiệm ý nghĩa cuộc sống. Điều quan trọng không phải là phần thưởng khi chúng ta đến đích mà chính là những gì chúng ta cảm nhận được trên từng chặng đường đi qua. Xin chân thành cám ơn lời nói ý nghĩa, quá tuyệt vời này!